

PARTITIONUM
Theologicarum

Disputatio V.

DE

ANGELIS.

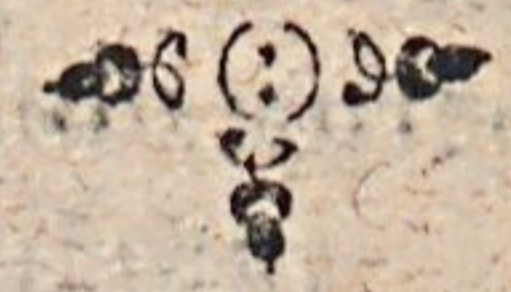
In illustri Academia VVittebergensi
ad discutiendum proposita,

PRESIDE

M. IACOBO MARTINI
Professore publico:

RESPONDENTE

M. IOHANNE HODIKIO
Thuroczeni Pannonio.

MAGDÆBURGI,

Excudebat Ioachimus Boëlius.

Sumtibus Clementis Bergeri Bibliopole
Witteberg: Anno 1611.

Illustri ac Generoso Comiti & Domino,

DN. STANISLAO THVRZO,
de Bethlehemfalvva, Comiti perpetuo ter-
ræ Scepusien: Libero Baroni arcium Sem-
ptæ, Galgocz, Baijmocz, Temetvvin &
Richno &c. Sacræ Regiæ
Majestatis.

DN. MATTHIAE II.
Regis Hungariæ &c. Cubicular. &
Consiliar. &c.

Domino Mæcenati meo ac Fautori ter-maximo

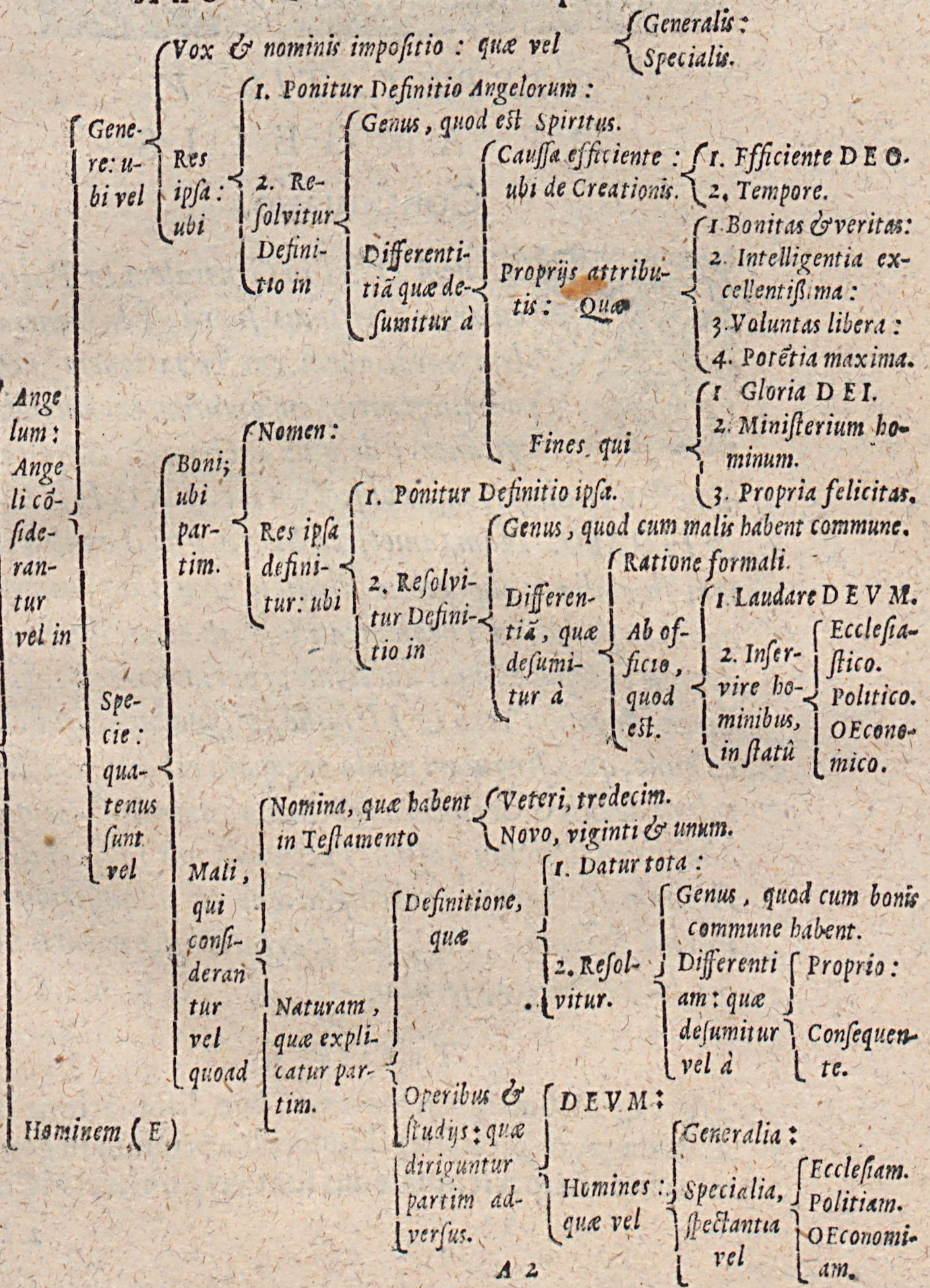
Hanc ἐξέτασιν θεολογικὴν, gratitudinis &
perpetuæ observantiæ tesse-
ram submissè

D. D. D.

Respondens.

ΑΠΟΚΡΙΨΑΜΑ huius disputationis.

(D) ACTIO Dei particularis pro obiecto habet.

DISPUTATIO V.
DE ANGELIS.

Continuatio.

ctionem DEI in Generalem & Particularem divisimus supra: Per Generalem creationem conservationemq; & administrationem omnium rerum indigitantes; de qua haecenus. Sequitur nunc Particularis, cuius objectum est ANGELVS & HOMO. Nam tametsi in Sacris literis multa etiam specialia de alijs rebus Physicis occurrant; tamen, quum ea potius ad Theologica illustranda adhibeantur, divinae caelestisq; huius doctrinae propria non censentur. Circa Angelum verò & Hominem, & quidem περὶ τῶν circa hunc, quia singulari modo occupata est divina actio; taliaq; de illis S. Scriptura revelat & commonstrat, quae aliunde addisci non possunt; utiq; huc nos in speciali actionum divinarum contemplatione & disquisitione meritò flectimus, eaq; quae de creatis hisce naturis nobis sunt revelata, scrutamur.

THESIS I.

Angelorum igitur naturam hac disputatione indagantes, considerabimus illos primùm in genere: deinde in specie, quatenus sunt vel Boni, vel Mali.

2. In

2. In Generali Angelorum *θεωρία*, partim vocem, partim rem ipsam scrutabimur.

3. Vocem quod spectat, usurpatur illa in sacris, duobus potissimum modis, *Generaliter & Specialiter*.

4. *Generaliter* sumpta, nuncium seu legatum significat. Sic Iohannes Baptista Angelus vocatur *Malach. 3.* Angelus in genere quidem significet. ut citatur *Matth. 11. v. 20. Marc. 1. v. 2.* Quo respectu etiam ipse Filius DEI Angelus dicitur, nempe quia ad homines missus est, *Gen. c. 31, v. 11.* Et in genere omnes Doctores Ecclesiae Angeli vocantur, *Es. 33. v. 7. Mal. 2. v. 7: & 3. v. 1. Gal. 4. v. 14. Apocal. 2. v. 1.* *Specialiter* accepta vox hæc, significat Spiritum creatum; *Psal. 104. v. 4.* Specialis Angeli significatio. Atque in posteriore hac significatione nos hinc vocabulum *Angeli* sumimus.

5. Rem ipsam quod spectat, definimus Angelum hunc in modum: Angelus est Spiritus à DEO omnium Creatore, in bonitate seu veritate, excellenti intelligentiâ, & virtute conditus, ut Creatorem celebraret, homini inserviret, & æternâ felicitate frueretur.

6. Circa definitum notetur quæstio: *An sint Angeli,* quam multis argumentis probant Apostoli. I, Quia docent Angelos à DEO conditos esse, *Heb. 1.* II. Quia commemorant Angelos quosdam lapsos esse, quosdam verò in suâ iustitiâ & innocentia perstitisse: *2. Petr. 2.* III. Quia recitant historias Veteris Testamenti, quæ, tum Angelos conspectos esse, tum DEUM per eos sua opera perfecisse, testatum faciunt. IV. Quia ipsimet Apostoli affirmant, à se Angelos non rarò visos & auditos esse. *Act. 5. v. 19. ibid. 10. v. 3. ibid. 12. v. 7. ibid. 16. v. 9. ibid. 27. v. 23. Apoc. 19. v. 9. & 21. v. 9.* An sint Angeli.

7. Genus Definitionis est *Spiritus*. Esse autem Angelos Spiritus, constat ex *Psal. 104. v. 4. Qui facis Angelos tuos Spiritus.* Item *Heb. 1. v. 7. Sunt igitur ἀσάρτοι,* *Luc. 24.*

v. 39. Ephes. 6. v. 12. ἀσπίλοι Tob. 12. v. 19: ἀγαμοὶ ἢ ἄτενοι,
Matth. 22. v. 30.

Non sunt
ubiq;

8. Ut igitur simplices hi sunt Spiritus, ita partem non habent extra partem, & ubique sunt, ibi totalitate essentiae suae integræ, indivisibiles sunt, adeo ut Legio etiam in uno homine fuerint, Luc. 8. v. 30.

9. Nec verò ubique sunt, sed in suo definito Vbi, vel in loco, ut aiunt, definitivè, non circumscriptivè sive localiter secundum mensuram.

10. Hæc, hisq; similia de Spiritibus colligi possunt è negatione proprietatum corporearum, qui aliàs, non ita sub sensu veniunt, vel etiam intellectû, ut essentiã suã perfectè cognoscantur.

De loco in
locum ve-
niunt.

11. Quia autem ubique non sunt, de loco in locum veniunt, & ita motû inexplicabili quasi moventur ac movent. Sic Angelus Gabriel venit ad Mariam, Luc. 1. v. 28. Angelus Raphaël peregrinatur cum Tobia, &c.

12. Differentia desumitur partim à causã efficien- te, partim à propriis attributis, partim à fine.

Angelorum
causã ef-
ficiens.

13. Causã efficiens est ipse DEUS. Sunt enim Spiritus creati, non creatores, ut aliqui somniarunt, rerum a- liarum.

14. Apostolus enim ad Coloss. 1. v. 16. id expressè te- statur his verbis: *Per eum omnia, quæ in cælis sunt & in terrâ, visibilia & invisibilia, sive throni, sive dominia, sive imperia, sive potestates, omnia, inquam, per eum, & ejus respectû condita sunt.* Similiter Psal. 104. dicitur: *Qui facis Angelos tuos Spiritus.* Quod dictum esse de Ange- lorum creatione, testatur Epistola ad Heb. c. 1. v. 7. Sic Psal. 148. quando omnes creaturæ, ad laudandum DE- um invitantur, Angelis quoq; dicitur: *Laudate eum, omnes Angeli ejus:* Et mox subditur: *Quoniam ipse di- xit, & facta sunt, mandavit, & creata sunt.*

15. Gen

15. *Gen. 4. v. 1.* dicuntur perfecti coeli & terra, & omnis exercitus eorum: In exercitū verò coeli sunt etiam Angeli, ut est *Luc. 2. v. 13.* Vnde etiam *Gen. 32. v. 2.* venustā admodū metaphorā, *Castra Dei* dicuntur.

16. Vnde porrò infertur, Angelos quoq; creatos esse, non ante Mundi principium, quod Nazianzenus, Chrysostomus, Severianus, Basilus, Damascenus, mò & ipse Hieronymus in Epistolā ad Titum, statuerunt, sed in sex illis diebus, quibus cœlum & terra generatione suā facta sunt, ut est *Gen. 2. v. 4.* Angeli
quando
sint crea-
ti.

17. Quod ipsum etiam constat tūm ex eo, quòd DEO non sint *συναίδιοι*, tūm quòd ob hominum ministerium sunt conditi, etiam, quòd ante iacta mundi fundamenta DEUM laudasse non legantur. *Theodoretus quest. 3. in Gen.* Eodem quoq; modo colligere videtur *August. Tom. 3. de Genesi, ad literam lib. 5. c. 19: Nulla creatura, inquit, est ante secula: sed à seculis, cum quibus cœpit: solus filius ante secula.*

18. Cum verò Moyses certum diem Creationis, quo facti sint Angeli, non determinet, variè de tempore, quo creati sint, quæsitum fuit.

19. Quidam (in quorum numero Augustinus est) *An primo* putant, primo statim die eos esse conditos, & accipi sub nomine lucis: quum *Psal. 104.* dicantur ministri flammantes, sintq; Spiritus lucidi, & custodes illorum, qui in luce, id est, in veritate ambulant: Sumitur quoque hujus assertionis verisimilis probatio ex *38. cap: Jobi.* Ibi enim DEUS, se ab astris matutinis & filiis DEI laudatum fuisse, testatur, cūm fundamenta terræ poneret, quæ primo utique die constituta sunt. Potest etiam ad sententiam hanc confirmandam accommodari *Psal. 148.* Ibi enim, cūm opera creationis describantur, omniaq; ad laudandum DEUM ordine

ordine invitentur, prius ait: *Laudate eum omnes Angeli eius.* Post Angelos verò Solem invitat, & omnia luminaria, quæ tertio die facta sunt, dicens: *Laudate eum Sol & Luna, laudate eum omnes Stellæ luminosæ.* 20. Accedit tandem & hoc, quòd constet, propositione hac (*In principio creavit Deus cælum & terram*) omnia contineri, tam invisibilia, quàm visibilia. Non igitur ante illud principium creati sunt Angeli: quia sunt creati. Ergo aut in illo principio, aut post illud: hoc est, diebus subsequenter. At hoc non videtur verisimile; Quandoquidem in singulis diebus describit Moyses visibilia duntaxat operum creationem: Ergo in illo principio, hoc est, primo die videntur creati Angeli.

An secundo die sunt creati.

21. Alii Angelos, ut cives cœlestes unà cum cœlo, utpote domicilio suo (*Epist. Jud. v. 6.*) die secundo creatos esse, contendunt, vocabulum cœli *Gen. 1. v. 2. ουρανους* accipientes. Quam suam sententiam probant ex serie creaturarum, quæ *Psal. 104.* enarratur. Quandoquidem is cuiusq; diei opera certo ordine recensere videtur. Post generale enim exordium (*v. 1.*) primò omnium agit de luce, *v. 2.* Deinde de Cœlo & Angelis, *v. 3. & 4.* Tertio de terrâ, aquâ, fontibus & montibus, *v. 5. & seqq.* Quarto de Sole & Lunâ, *v. 19.* Quintò de animalibus, *v. 20, 21. & 22.* Tandem quoq; mentionem facit hominis, *v. 23.* quem sexto die creatum esse, constat ex *Gen. c. 1. v. 27.* Hi quoq; hanc suæ sententiæ adferunt causam, quòd sub vesperam secundi diei non legantur ea bona esse, quæ facta erant: arbitrantur enim die eodem Angelos fuisse & creatos, & lapsos quosdam.

An tertio die sint creati.

22. Alii ad diem tertium Angelorum creationem reponunt, moti illo Apostoli *Coloss. 1. v. 16.* Vbi per
CHRIST-

CHRI^STUM condita esse affirmantur tam ea, quæ sunt in cœlo, quàm quæ in terrâ, visibilia & invisibilia, throni, dominationes, principatûs, & potestates. Cùm enim Angeli sint in cœlo, eosdem habitaculo suo constructo & exornato priores non fuisse censent.

23. Sed, utut sit de die, liquidò constat, non citiùs fuisse creatos Angelos, quàm mundi visibilis materia: eoq; non esse verustiores hoc mundo, nedum æternos.

24. Constat insuper, creatos illos esse ante hominem conditum. *Jobi* enim 38. v. 7. sic Iehova hominem alloquitur: *Ubinam eras, cùm laudarent me pariter stellæ luminis, & jubilarent omnes filij Dei?* De Creatione autem loquens, filios creationis intelligit, non generationis, unicum illum & solum λόγος. Deinde, quia Angeli creati sunt in ministerium hominum, *Hebr. 1. v. 4*, inde quoq; probabiliter colligitur, eos ante hominem conditos fuisse.

25. Cæterùm attributa propria, quæ in definitione *Attributa Angelorum* exprimuntur, sunt, nempe quòd sint creati in bonitate & veritate, item, excellenti intelligentiâ, voluntate *propria* liberâ & deniq; virtute insigni præditi.

26. Primum itaq; attributum, quod à Creatore unum *Attributum: Bonitas & veritas.* nà cum essentiâ simplicissimâ in primâ creatione acceptum: Bonitas & veritas. est *bonitas & veritas*. Quomodo enim DEUS summè bonus creare potuit aliquid, quod reverâ ex ipsâ creatione malum sit? Viderat DEUS cuncta, quæ fecerat, & erant valdè bona. *Gen. 1. v. 31*. Deinde, *Job. 8. v. 44*. dicitur: Diabolus homicida erat ab initio, & *in veritate non stetit*. Ergò Diabolus quoq; in veritate fuit creatus, sed in eâ non permansit. Ubiq; etiam scriptura docet, peccatum non esse ex Patre, id est, ex DEO, sed ex mundo, hoc est, ex Diabolo mundi Prin-

B

cipes

cipe: & ex hominibus impiis, qui sæpius nomine mundi significantur. Fieri ergò nequit, ut DEUS Angelus crearet iniquos. Videatur August. Tom. 3. de Genes. ad liter. lib. 11. c. 23.

2. Attributum: excellens intelligentia.

27. Alterum attributum est, quòd sint excellenti intelligentiâ præditi. Id quod multis argumentis doceri posset. 2. Sam. 14. v. 20: *Sapiens es, sicut habet sapientiam Angelus Dei, ut intelligas omnia super terram.* Matth. 24. v. 36. dicit CHRISTUS: *De die autem & horâ illâ nemo scit, neq; Angeli cælorum, nisi solus Pater.* Quibus verbis CHRISTUS quidem cognitionem finis hujus mundi Angelis derogat: interim tamen quantam cognitionem & intelligentiam iisdem concedat, facile manifestum est omnibus. Sic, Boni observant cultum Creatoris, ad obsequia parati sunt, mandata DEI intelligendo & judicando exequentur, atq; omnia sic munia intellectûs obeunt: Quod utiq; non facerent, si brutæ essentiæ forent. Sic Angelus in Apocal. c. 19. v. 10. de cultû adorationis differit contra Iohannem procedentem coram ipso. Diabolus quoq; disputans contra Evam, Gen. 3. v. 4. & contra CHRISTUM Matth. 4. v. 3. ostendit, se brutum Spiritum non esse, sed sagacitate intellectûs maximè præditum. Est ἀρχὴ τῆς νόσου, Joh. 14. v. 30. κοσμοκράτωρ sublimè exercens Spiritûs malitias Ephes. 6. v. 12. Quod fanè bruta natura non præstabit.

3. Attributum, Libera voluntas.

28. Ex secundo hoc attributo sequitur tertium, nempe quod sint liberâ voluntate præditi. Ubi enim intellectus, ibi voluntas: Quodq; porrò probatur ex Iudicium historiâ, cap. 13. v. 16. ubi invitatus Angelus ad panem, cibumq; sumendum, sumere cibum non vult, sed holocaustum, ait, DOMINO offerri posse. Sic Sathanas

nas Iobum vult tentare, si DEUS illud permittat, *Job. 1.*
Vult similiter decipere Achabum, & mendax Spiritus
esse in ore Prophetarum *3. Reg. 22.* Libertatem quoque
voluntatis Angelicæ vel maximè arguit, quòd qui-
dam ex eis à DEO sese averterunt, alii verò suam serva-
runt originem, *2. Pet. 1.* Et in Epistolâ *Juda. v. 6.*

29. Quattum attributum est *Potentia & virtus*, quæ *4. Attribu-*
colligitur partim ex applicationibus & titulis, partim *tum, Po-*
ex operibus & effectis. *tentia &*

30. Appellationibus quidem: Vocantur enim Prin- *virtus.*
cipatus, potestates, virtutes, Dominationes ac throni,
Rom. 8. v. 38. Ephes. 1. v. 20. Coloss. 1. v. 16. Angeli virtutis
CHRISTI, *2. Thess. c. 1. v. 7.* Angeli robore ac potestate
maiores, *2. Pet. 2. v. 11.* Potentes virtute, *Starcke Hes-*
den/ *Psal. 103. v. 20.*

31. Effecta huius Potentiæ leges *Exod. 12. v. 23. & 27.*
2. Sam. 24. v. 15. 2. Reg. 19. v. 35, 36. Tob. 1. v. 21. Eccl. 48.
v. 24. Es. 37. v. 36. 1. Maccab. 7. v. 41. & 2. Maccab. 8. v. 19.

32. Cæterùm finis, propter quem Angeli creati sunt, *Finis An-*
triplex exprimitur in definitione. I. *Est gloria Dei.* Ut *gelorum*
enim omnia DEUS propter seipsum creavit, ita etiam *triplex.*
Angelos. Et finis hic adhuc viget in bonis Angelis, *1. Gloria*
Dan. 1. v. Es. 6, Hymno DEUM celebrant Angeli, quem *Dei.*
ἁγίων appellant Græci. Sic in Natali Christi hymnū
gloriosum canunt *Luc. 2. v. 14.* Et *Epistola ad Heb. c. 1. v. 6.*
citatur ex *Pf. 96.* adorent eum omnes Angeli. II. Est, ut *2. Inservire*
inserviant hominibus. Hinc *Heb. 1. v. 14.* Angeli dicun- *hominibus.*
tur *λατρυγικά πνεύματα*, quòd mittantur ad ministeri-
um propter eos, qui hæredes erunt salutis. III. Ut ipsi *3. Aterna*
felicitate æternâ fruerentur. Ad id enim sunt conditi, *illorum fe-*
ut essent Angeli lucis, hoc est, ut perpetuò cum DEO *licitas,*

apud quem nulla lucis mutatio est, versarentur, errorumq; tenebris nõ implicarentur, sed felicitate divinã fruarentur. 2. Cor. 11. v. 14. Ibi enim *lucis* nomine gloria coelestis indigitatur, ad quam conditi sunt Angeli, cuiusq; adhuc participes sunt boni. Verum de hisce finibus paulò post pluribus agemus.

πρόσιμα.
Angelos esse
se singula-
ria ὑπέρ-
μυα.

33. Πρόσιμα, quod ex hætenus explicatis colligitur, est, Angelos esse singularia ὑπέρμυα: non, ut Saducæi putarunt, motus aliquos à DEO hominibus inspiratione quãdam immisos. Id quod probatur: I. Quia multa millia Angelorum numerantur *Dan. 7. v. 10.* qui ministrant Iehovæ, eiq; adstant: quod certè motibus à DEO hominibus inspiratis tribui nequit, qui DEO non adstarent, sed ab eo proficiscerentur potius, & ad alios venirent. II. Quia appellantur propriis & individualibus nominibus, ut *Michael, Gabriel, Raphael, &c.* III. Quia mittuntur extrinsecus ad homines: Motus contra illi intrinsecus surgunt, & actione quadam in corpore conspicuã motum subsequente foras sese produnt. IV. Quia ab hominibus recedunt. Motus verò illi, aut permanent in hominibus perpetui, & continentur, aut tandem deficiunt & confident. V. Quia formas conspicuas assumunt, quibus apparent, adeò ut suo etiam modo comedant, licet Physicè id non fiat. VI. Quia sermone utuntur sonoro, ad eos loquentes, ad quos mittuntur. VII. Quia adstant hominibus à dextris vel sinistris: ut *Luc. 1.* Angelus stans ad dextram altaris, ad Zachariam inquit: *Ego sum Gabriel, qui adsto in conspectu Dei, missusq; sum, ut te alloquerer.* Vbi singula verba ad denotandam substantiam individuum faciunt.

34. Cæterùm omnes quidem Angeli sunt creati boni, sed nonnulli originem suam non servârunt: reliqui confirmati sunt in bono, 2. *Petr.* 1. v. *Epist. Juda.* v. 6. Vnde Angelorum divisio in Bonos & Malos.

Angeli vel
boni, vel
mali.

35. In bonorum Angelorum *θεωσις* iterum considerandum est primùm nomen: Deinde definitio.

Angelorum
bonorum
Nomina.

36. Circa nomen tenendum est, quod Angeli boni interdum absolutè voce Angeli notentur, *Actor.* 7. v. 53. Accepistis legem per dispositionem Angelorum, *Actor.* 23. v. 9. 1. *Pet.* 1. v. 12. 2. *Pet.* 2. v. 11. *Gal.* 3. v. 19. *Heb.* 1. v. 5. & 2. v. 2. & 13. v. 2. Interdum epitheta differentiaë causâ adduntur, ut sunt, Angelus Domini, *Actor.* 5. v. 19. 8. v. 26. 12. v. 17. Angelus DEI, *Actor.* 10. v. 3. 12. v. 23. 27. v. 23. Angelus sanctus, *Actor.* 10. v. 22. Angeli electi, 1. *Cor.* 5. v. Angelus lucis, 2. *Cor.* 11. v. 14. Angeli potentiaë DEI, 2. *Thes.* 1. v. 7. Dicuntur filii DEI, *Job.* 1. v. 6. item, Viri, *Gen.* 18. v. 2. & 19. v. 5. *Luc.* 24. v. 4. *Actor.* 1. v. 10.

37. Definitio Angelorum bonorum talis dari potest: Angeli boni sunt Spiritus à DEO creati, qui in veritate, in quâ creati erant, obedienter permanentes, iam confirmati, DEUM laudant, hominibusq; piis inserviunt, atq; ira æternâ felicitate beati fruuntur.

Definitio.

38. Genus est, quod sint *Angeli creati*: de quo satis in præcedentibus.

Genus.

39. Differentia desumitur partim à ratione formali, partim à fine sive effecto vel officio.

Differentia.

40. Ratio formalis est, quòd in veritate, in quâ erant creati, permanserint, & iam sint confirmati. Hinc

1. à ratione
formali.

vocantur Angeli electi. 1. *Timoth. 5. v. 21. Videatur August. lib. 11. de civit. Dei. cap. 11, 12, & 13. item Tom. 2. lib. de fide ad Petrum Diaconum cap. 3. f. 220.*

2. ab officio duplici. 41. Munia Angelorum in hisce duobus præcipuè capitibus, nempe in laudibus DEI & ministerio generis humani sive piorum consistunt. *Videatur Theodoretus Serm. 3. de curat. Græc. affect. fol. 52.*

Prius dirigitur ad Deum. 42. Prius officium in tribus est positum. I. Quòd consistunt in conspectu DOMINI, eumq; sine intermissione collaudant *Psal. 103. v. 20. item Psal. 148. v. 2. Es. 6. v. 3. Luc. 2. v. 13. Apoc. 5. v. 12.* II. Quòd ministrant DEO in eiusdem voluntate patefaciendâ. Id quod patet ea historiâ Agar, Abrahami, Iacobi, Nativitatis Dominicæ, & aliis pluribus. Vide etiam *Actor. 7. v. 53. Gal. 3. v. 19. Heb. 2. v. 2.* III. Quòd tandem CHRISTUM, cum ad iudicium venerit, comitabuntur. *Matth. 25. v. 31. Quum venerit filius hominis in maiestate sua, & omnes sancti Angeli cum eo, &c. Ibidem cap. 13. v. 30. & 39. comparantur Angeli messoribus, qui collecturi sint Zizania, eaque combusturi igne. 1. Thes. 4. v. 16. Ipse DOMINUS cum jubilatione, in voce Archangeli, & in tubâ DEI descendet de coelo. Epist. Jud. v. 14.*

Posterius dirigitur ad homines. 43. De posteriore in genere agit scriptura *Heb. 1. v. 14.* ubi dicitur, quòd omnes sint λειτουργικά πνεύματα, vel administratorii Spiritûs, in ministerium emissi, propter eos, qui hæreditatem capient salutis.

44. In specie quoq; in singulis Hierarchiis singulis hominibus adiunt & ministrant, nempe, sive illi sint constituti in statu Ecclesiastico, sive Politico, sive OEconomico. Vbiq; enim & apud omnes secundum volun-

voluntatem DEI sua exercent opera ad utilitatem hominum & salutem proficientia.

45. In statu Ecclesiastico. I. Ministerio verbi maxime delectantur: quod indicat Petrus *1. Epist. 1. v. 12.* Ecclesiastico ubi dicit, Angelos desiderare prospicere in res Novi Testamenti, seu doctrinam Evangelii. II. Ministerium verbi promovent, docendo de rebus scitu necessariis. Sic *Actor. 1. v. 11.* docent Apostolos de re diti CHRISTI. In Apocalypsi Angelus Iohanni revelat futurum Ecclesiae statum. Et *Apoc. 19. & 22.* Angelus Iohannem monet de adorando DEO, & se adorari omnino prohibet: Vbi etiam se confervum Apostolorum & Prophetarum appellat. III. Ministrorum vocationem fideliter adiuvant ac promovent, *Actor. 8. v. 26. item 10. v. 3.* IV. Legitime vocatos in terroribus solantur, *Dan. 10. v. 19. Actor. 27. v. 23.* Protegunt, *Zach. 3. v. 7. Gen. 19. v. 10. 1. Reg. 19. v. 2. & 7. 2. Reg. 6. v. 17. Dan. 6. v. 22.* & ex periculis liberant. Sic *Actor. 5. v. 19. 20.* Angelus DOMINI Apostolos e carcere educit, & in templo porro docere iubet. Item Angelus Petrum ex carcere liberat, ne interficiatur ab Herode Agrippa, *Actor. 12. v. 7.* Et *Actor. 27. v. 23.* Angelus Paulo naufragium & liberationem praedicat. V. Pios auditores ubique locorum defendunt, conatibus Diaboli, pseudo-Prophetarum, & omnium Ecclesiae hostium sese fortiter opponunt. *Psal. 34. v. 6, 7. Psal. 91. v. 11. Gen. 32. v. 2. 2. Reg. 6. v. 17. Hebr. 1. v. 14. Num. 22. v. 32. Epist. Jud. v. 9. Apoc. 12,* ubi Michaël & Angeli eius praeliantur cum Dracone, *Hebr. 1. v. 14. Actor. 12. v. 23.* ubi Angelus DOMINI Herodem Agrippam Ecclesiae persecutorem interficit. Imò post mortem quoque piorum animas in vitam aeternam deportant *Luc. 16. v. 22.*

46. In statu Politico. I. Diabolis resistunt, *Dan. 10. 2. In statu v. 13. Politico.*

v. 13, 20. II. Pacem & tranquillitatem publicam tuentur, *Zach. 1. v. 10.* III. Propius acriter pugnant, *Jos. 5. v. 14. Es. 37. v. 36. 2. Maccab. 10. v. 29. 2. Mac. 11. v. 8.* IV. Tyrannos & hostes puniunt, & è medio tollunt, *Actor. 12. v. 7. & 23. 2. Reg. 19. v. 35. 2. Paral. 32. v. 21.*

3. In statu
OEconomico.

47. In statu OEconomico: I. Procurant nuptias *Gen. 24. v. 7. Tob. 7. v. 8.* II. Contra Asmodæum militant *Tob. 8. v. 3.* III. Piorum coniugum preces DEO offerunt fideliter, *Tob. 12. v. 13. Apoc. 8. v. 3.* IV. Illorum opes custodiunt & quasi vallo muniunt. *Job. 1. v. 10.* V. Infantum curam gerunt, *Matth. 18. v. 10.* VI. Familiam retinent in officio, *Gen. 16. v. 9.* VII. Familiæ cibum & potum porrigunt, *Gen. 21. v. 17. 19. 1. Reg. 19. v. 6.* VIII. Viatores comitantur, & incolumes reducunt ad suos, *Gen. 28. v. 12. item 31. v. 56. Tob. 5. & seqq. Judith. 13. v. 20.* IX. AEgrotis præstò sunt, *Job. 5. v. 4. Tob. 12. v. 6. 7.* X. In agone constitutos corroborant, *Luc. 22. v. 42.* XI. Morientium animas excipiunt & in sinum Abrahæ deferunt, *Luc. 16. v. 22.* XII. Olim etiam corpora piorum sono tubæ resuscitabunt & instar granorum in horrea DEI recondent. *Matth. 13. v. 10. 1. Thes. 4. v. 16.*

πολιμα-
τα.
1. De nu-
mero An-
gelorum.

48. Hic porro quædam *πολιματα* sunt notanda. Primum est, de numero Angelorum: Ut tempus creationis, ita numerus beatorum Angelorum definiri nequit: Magnum verò eundem esse & copiosum ex sacris literis constat, *Gen. 32. v. 2. 2. Reg. 6. v. 17. Dan. 7. v. 11. Matth. 26. v. 53.*

2. De ordi-
nibus An-
gelorum.

49. Alterum est de ordine Angelorum: Esse aliquos ordines Angelorum, negandum non est: quales verò sint, scriptura non revelat. Hinc rectè Augustinus ad Oros.

Oros. contra Priscillianist. c. 11, Tom. 6, fol. 651: *Esse sedes, dominationes, principatus, potestates in caelestibus apparatibus, firmissimè credo, & differre inter se aliquid indubitata fide teneo: sed, quid inter se differant, nescio.* Item Ench. ad Laurent. cap. 58. Tom. 3, fol. 172. *Quid inter se distent quatuor illa vocabula, quibus universam ipsam caelestem societatem videtur Apostolus esse complexus, dicendo, sive sedes, sive dominationes, sive principatus, sive potestates; dicant, qui possunt, si tamen possunt probare, quod dicunt: ego me ista ignorare confiteor.*

50. Ad ordines igitur novem constituendos ex sententiâ cuiusdam Dionysii arrepta est occasio ex hisce locis: *Es. 6. v. 1. 6. &c. Dan. 10. v. 13. Rom. 8. v. 38. Ephes. 1. v. 21. item 3. v. 10. Coloss. 1. v. 16. 1. Thes. 4. v. 16. Jude v. 9. &c:* In quibus fit mentio Angelorum, Archangelorum, Principatum, Potestatum, Virtutum, Dominationum, Seraphim, Cherubim & Thronorum. *Videatur Magister Sententiarum lib. 2. dist. 9. Athanasius quoque in sententiam hanc inclinare videtur Tom. 4. oper. q. 4.*

51. *Tertium est, de cultu Angelorum: Angeli sancti sunt honorandi, & sanctis nostris operibus exhilarandi, non tamen colendi ut DEUS.* 3. De cultu Angelorū.

52. *Velle enim DEUM, ut revereamur Angelos sanctos, graviter probat Paulus 1. Timoth. 5. v. 21. Obtestor in conspectu Dei & Domini nostri Jesu Christi, & electorum Angelorum, ut hæc serves absque præcipitatione judicij, nihil faciens juxta propensionem animæ.* Et CHRISTUS *Matth. 18.* dehortans à scandalis, quibus offendantur parvuli, Angelos horum appellat. Sicut etiam fugantur peccatis; ita poenitentia & fructibus Poenitentia

C

dignis

dignis exhilarantur & detinentur. Nam CHRISTUS inquit *Luc. 15. v. 7. Angelos in caelis gaudere super uno peccatore agente pœnitentiam. Et Psal. 34. v. 8. dicitur: Angelus Domini castra metatur circa timentes Deum. Hebr. 1. vers. 14: Angeli dicuntur ministri hæredum salutis. Et Bernhardus Serm. 12. in Psal. 91. fol. 546. eleganti παρρησια monet: In quovis angulo, Angelo tuo reverentiam habe: Tu ne audeas illo presente, quod me presente non auderes.*

53. Recusant verò divinum honorem; I, quia nolunt sibi sacrificari, sed Iehovæ holocaustum offerendum esse monent, *Judic. 13. v. 16.* II, Quia adorationis cultum ut idololatricum averfantur. *Apoc. 19. v. 10. item c. 22. v. 9.* III, Quia solus DEUS est adorandus, & ipsi soli religiosè serviendum, *Matth. 4. v. 10.* Atq; hæc de Angelis Bonis.

Angelorum malorum 54. *Angeli mali* considerantur etiam vel quoad nomina, vel quoad definitionem sive naturam ipsam.

Nomina. 55. Nomina, quæ illis in sacris attribuuntur, vel omnibus sunt communia, vel quorundam propria. Omnia verò illis sunt imposita, aut à naturâ, quâ conditi sunt, ut est nomen *Spiritus*: aut à Comparatis qualitatibus, quibus sunt præditi; ut cum vocantur *Spiritus immundi*, aut ab effectis, quæ præstant, ut nomen *Diaboli*, quia calumniatores sunt: aut à figuris & formis, quibus aliquando apparent, ut nomen *Pilosi* apud *Esai. 13. v. 21*: item *Serpentis*.

Tredecim in Veteri Testam. 56. In Veteri Test. tredecim inveniuntur nomina. I. *Serpens*, *Gen. 3.* II. *Hircus*, *Levit. 17. v. 7*: Ethnici vocarunt *Satyros*. III. *Mammosi* vel *bestia mammosa*, *Deut.*

Deut. 32. v. 17. IV. *Satan sive adversarius*, 1. Reg. 5.
 Zach. 3. V. *Simpliciter Spiritus*, 1. Reg. 22. v. 22. VI.
Spiritus malus, 1. Sam. 18. v. 10. VII. *Spiritus mendacij*
ac mendax, 1. Reg. 22. IIX. *Spiritus immundicie*, Zach.
 13. v. 2. IX. *Spiritus fornicationum*, id est, idololatria-
 rum, Hof. 4. v. 12. X. *Spiritus perversitatum*, Esai. 19.
 v. 14. XI. *Simpliciter Pilosi*, Esai. 13. v. 21. Interpretes
 vertunt Hebræum שַׁעִירִים *Damones*, sunt Poëtarum
 Satyri. XII. *Asmodeus*, quod est proprium nomen
 Tob. 8. *malus Demon*.

57. In Nov. Test. inveniuntur, nomina viginti duo. In Novo
 I. dicuntur *simpliciter πνεύματα*, *Spiritus*, Matth. 18. Test. vi-
 I. πνεύματα ἀκάθαρα, *Spiritus immundi*. III. Δουλοῦντων *ginti duo*.
 passim, à scientiâ & sapientiâ, in quâ sunt creati. IV.
 περὶ ζῶν, *Tentator*, Matth. 4. V. *Satanas*, quæ vox He-
 bræa est, ibid. VI. *Beelzebub*, sæpius apud Evangeli-
 stas, *Princeps Dæmoniorum*, ita vocatur à CHRISTO.
Dominus ac Princeps muscarum ab idolo Acceronita-
 rum sic vocatur. VII. πονηρὸς κατ' ἐξοχὴν, *malus*,
 Matth. 13. & alibi. IIX. ἐχθρὸς, *inimicus*. IX. *Fortis*
armatus, Matth. 12. X. *Pater impiorum*, Ioh. 8. Vos ex
 Patre Diabolo estis. XI. *Princeps mundi*, Iohan. 12.
 XII. *Angelus simpliciter*, 1. Cor. 6. 2. Petr. 2. & Iudæ
 Epistolâ. XII. *Spiritus Pythonis*, Act. 16. XIV. *Di-*
abolus sæpissimè. Est enim calumniator. XV. *Draco*,
 Apoc. 12. & *serpens antiquus*. XVI. *Deus hujus seculi*.
 2. Cor. 4. XVII. *Principes & potestates aeris*, Eph. 6.
 XIX. *Mundi huius rectores*, Eph. 6. XIX. *Homici-*
da, Ioh. 8. XX. *Leo rugiens*, 1. Pet. 5. XXI. *Belial*, id
 est, irregularis sine jugo & disciplinâ, 2. Cor. 6.

58. Natura malorum Angelorum explicatur, partim definitione, partim operibus sive studiis.

Definitio Angelorum malorum. 59. Definitionem talem damus: Angelus malus sive Diabolus est Spiritus à D E O creatus, qui à suâ illâ nativâ & originali bonitate suâ se sponte avertit, Deoque summo bono rebellis factus reluctatur, unde in malum prolapsus propriâ culpâ perit, & omnibus se bonis spoliât & exuit.

Definitio- nis genus. 60. Genus huius Definitionis est *Spiritus à Deo creatus*, in quo conveniunt cum Angelis bonis. Creati enim sunt à D E O, verum non mali, sed boni. Hinc rectè August. lib. de verâ Relig. cap. 13. Tom. 1. fol. 710: *Diabolus, in quantum Angelus, non est malus, sed in quantum perversus propriâ voluntate.* Et de naturâ boni contra Manichæos Tom. 6. fol. 559. *Mali Angeli, non à Deo mali sunt conditi, sed peccando facti sunt mali.*

Differentia sumitur. 61. Differentia desumitur à Proprio & à consequente.

I. à Proprio.

62. Proprium est, quòd à nativâ sua bonitate sponte sese averterint, & ita D E O rebelles facti sint. Hinc Jobi 4. v. 18. scriptum legitur: *Ecce qui serviunt ei non sunt stabiles, & in Angelis suis reperit pravitatem.* Vbi accuratè notandum, quòd D E U S in Angelis R E P E R I A T pravitatem: ipse verò non faciat. Ipsi igitur libero arbitrii sui motû abusi, originem veritatis, justitiæ & sanctitatis reliquerunt, stationemq; sibi designatam deseruerunt.

63. Hinc CHRISTUS Diabolum describens apud Job. c. 8. v. 44. ait: *Ille fuit homicida à principio, & in veritate*

veritate non persistit: nam non est veritas in eo. Quoties-
cung, loquitur mendacium, ex sese loquitur, quia mendax
est, & homicidij Pater.

64. Vbi manifestè ostendit CHRISTUS, in veritate
primò illum fuisse conditum: verùm in eà non persisti-
tisse, sed ad mendacia sese convertisse, adeò ut veritas
nunc in eo non sit.

65. Essentiæ igitur Angelicæ principium creans
arguitur omnium rerum Creator DEUS: mendacii
verò, & sic peccati ipse Angelus confirmatur parens ac
origo, non DEUS.

Essentiæ
Angelicæ
in Diabolis
Deus est
Creator,
mendacij
non item.

66. Quomodo etiam id à DEO erit, cuius natura
tota DEO est opposita? DEUS vita est & veritas: at
Diabolus à CHRISTO hîc dicitur homicidii autor &
mendacii, adeò ut cum mendacium loquitur, de suo
proprio loquatur: Ergo non de eo, quod est DEI, vel
quod de DEO habet aut habuit unquam: atque ita
suum illud opponit DEO, eique contrarius ex suo
est.

67. De primo Diaboli peccato hîc quæri solet. Ve-
rùm id expressè in sacris literis non definitur. Putant
verò Theologi, id superbiam fuisse, quâ supra Filium
DEI sese extollere, & sic inobedientiâ suâ subiectio-
nem excutere voluerit.

Primum
Diaboli
peccatum.

76. Hanc suam sententiam colligunt ex ipsâ pro-
toplastorum seductione, quibus ex suo ingenio præ-
stantissimorum donorum conceptum, imò ipsius divi-
nitatis assequendæ appetitum instillat, Gen. 3. v. 5. &

*Matth. 4. v. 9, tantæ est impudentiæ, ut ab ipso Filio
DEI postulet adorari.*

*Plures
Diaboli
simul sunt
lapsi.*

69. Cæterum non etiam nobis hîc imaginemur, unum duntaxat Angelum lapsum esse. Cùm enim Diabolus unus inter primarios esset, multos habuit in eodem peccato consentientes. Verùm ut bonorum, ita etiam malorum numerus ex Scripturâ non defini-ri potest. *Marc. 5. v. 9. CHRISTO responder immun-
dus Spiritus: Legio mihi nomen est: quia multi sumus.*

*2. A Con-
sequente.*

70. Porro consequens in Definitione expressum est, quòd propriâ culpâ pereat, & omnibus se bonis spoliet & exuat. Quandoquidem sic à DEO est reie-ctus, ut nunquam sit recuperandus, aut per mediato-rem quendam redimendus ab irâ DEI, sed æternis, ut est in Epistola *Jude. v. 6.* tenebrarum catenis vinc-tus ad iudicium magni illius diei reservetur.

71. Non enim CHRISTUS assumpsit Angelos ut eos redimeret, sed semen Abrahæ, ut est *ad Hebr. 2. v. 16.*

72. Pessimus autem fit propter homicidia & men-dacia Diabolus, arguitur tamen eo ipso, quo pro-pter illa pessimus dicitur, non essentiâ suâ peccatum aut malitia, in primis cum & Spiritus maneat & sit, qui à voluntate non est, sed à voluntate subiectum, ut est, *1. Reg. 16. v. 14. Luc. 11. v. 10.*

*Dona Dia-
boli.*

73. Dona quod attinet, quæ habuit certè excel-lentissima, utpote sapientiam, intellectum, & robur ingens, retinet quidem positiva, sed ad malitiam iis

planè

planè abutitur, adeò ut in tenebras immerfus, totus fallax & fraudulentus, malignus & nequam, deceptor, falsarius, calumniator, perversor, & omnis pravitatis nequitiaq; apex nuncupetur.

74. Hinc igitur facilè secundum, quod hîc considerandum sumimus, colligitur, nempe, quæ Diabolorum sint studia & opera: nempe diriguntur illa partim adversus DEUM, partim adversus homines.

Diabolorum studia diriguntur

75. Adversus DEUM quidem. Nam ut Angeli boni laudant DEUM: ita Diabolus DEUM calumniatur eum mendacii & invidiæ accusans, *Gen. 3. v. 4.*

1. Adversus Deum.

76. Opera & studia, quæ adversus homines exercet, sunt vel generalia, vel specialia.

2. Adversus homines.

77. Generalia: Quòd sit adversarius & inimicus: totius generis humani, semperq; DEO & piis adversetur, *1. Petr. 5. vers. 8. Matth. 13. v. 39. Genes. 3. vers. 15. Apocal. 12. v. 21. Quòd sit Calumniator, mendax, & homicida. Job. 8. v. 44. Gen. 3. v. 4. Apocal. 12. v. 13. Sap. 2. v. 24. Luc. 10. v. 30.*

Quæ Generalia.

78. Specialia diriguntur in specie vel adversus Ecclesiam, vel adversus Politiam, vel OEconomiam.

Specialia.

79. In Ecclesiâ tyrannidem suam exercet, I resistendo divinæ veritatis Doctoribus; *Zachar. 3. vers. 1. 1. Theß. 2. v. 18. II. Semen verbi auditoribus eripiendo, Matth. 13. v. 19. Luc. 8. v. 12, & conversionem pœnitentiamq; quo fieri potest modo, impediendo, & impiorum sceleribus exultando, 2. Tim. 2. v. 26. Job. 8. v. 44.*

1. Adversus Ecclesiam.

Eph.

Eph. 2. v. 2. III. Zizania hæreseon & errorum spargendo. Matth. 13. v. 25. 1. Reg. 22. v. 22. 2. Theß. 2. v. 9. I V. Persecutiones horrendas excitando, & quovis modo piis insidias struendo, Job. 8. v. 44. Job. 1. & 2. cap. 1. Pet. 5. v. 8. Apoc. 2. v. 10.

2. Adversus Politiam. 80. In Politiâ grassatur. I. Reges & Principes ad superbiam, tyrannidem, homicidia, bella & lanienas mutuas instigando, *1. Paral. 22. v. 1. Job. 41. v. 34. 1. Sam. 18. v. 10.* II. Regum & subditorum animos contra se invicem exulcerando, *Judic. 9. v. 6. & 23.*

3 Adversus OEconomiam. 81. In OEconomiâ tumultuatur: I. Doctrinam de coniugio summopere impugnando, *1. Timoth. 4. v. 1.* II. Sponsorum vota impediendo, *Tob. 3. v. 8. item 12. v. 14.* III. Nuptias funestas reddendo, *1. Maccab. 9. vers. 41.* IV. Novos coniuges variis ærumnis affligendo, *Job. 1. v. 12. 1. Corinth. 7. v. 28.* V. Ad omnis generis vitia, nempe ad incredulitatem, *Ephes. 2. v. 2.* rixas *Tob. 2. v. 22.* libidines, *1. Cor. 7. v. 5.* & inexplebilem avaritiam instigando & impellendo, *Actor. 5. v. 3. 1. Timoth. 6. vers. 9. 2. Corinth. 2. vers. 11.* Tandem ubi vis locorum omnia nefariè miscendo ac turbando, *Job. 41. vers. 22.* Unde etiam nomen invenit *Apocal. 9. vers. 11.*

πορῖσμα- 82. Hinc sequentia colliguntur πορῖσματα: Primum, τα. *Potentia Diaboli magna est, nec carnali securitate contemnenda.*

I. De Potentiâ Diaboli.

83. Non enim sunt inania terriculamenta, quæ in historiâ Iobi, Saulis, Achab, Iudæ & similibus de Diaboli furoribus, nec non in Evangelistis de obsessis, à

CHRISTO

CHRISTO liberatis, commemorantur. Imò CHRIS-
 TUS ipse Diabolum appellat fortem armatum *Luc. 11.*
v. 21. Principem huius mundi, *Job. 12. v. 31. & 14. v. 30.*
 Et Paulus *2. Corinth. 4.* eum vocat DEUM huius seculi,
 item *ad Eph. 2. v. 2.* Principem, cuius potestas est aëris
 & Spiritus Et *Eph. 6.* inquit: *Non est nobis lucta adver-*
sus carnem & sanguinem, sed adversus dēxās, imperia,
ἐξουσίας, potestates, κοσμοκράτορας, mundi rectores, & do-
minos tenebrarum huius seculi, adversus spirituales astu-
tias in caelestibus, 2. Timoth. 2. dicitur Diabolus tenere
 homines laqueis captivos. *1. Pet. 5.* Leoni rugienti &
 famelico comparatur.

84. Secundum *ὑπόστασιν* est: Diabolus quidem potentiam 3. De Po-
 magnam habet, equalem tamen potentia divina non habet: tentiā
 ideoq; non creator est, cum Angelus creatus sit, *Es. 45.* Diaboli,
v. 7. Ego Iehova faciens omnia. quod Deo
 non sit æ-

85. Tertium: Ideoq; sine permissu DEI ipsi non li-
 cet, quod libet, exequi. *1. Reg. 22. v. 22. Matt. 8. v. 32.* quales.
Luc. 22. v. 31. Marc. 1, 25. 3. Sine per-
 missu Dei
 nihil pot-

86. Quartum: Arma Christianorum, quibus Sa-
 tan pellitur & vincitur, sunt potissimum tria: 1. Ver-
 bum DEI. 2. Fides in CHRISTUM. 3. Assiduæ preces 4. De ar-
 ad DEUM. mis Chri-
 stianorum.

87. Nam licet adhuc plura ad *πανοπλίαν* militis
 Christiani possint referri: Verum nihil est omnium,
 quod hisce non comprehendatur *Eph. 6. v. 13. Job. 15.*
v. 12. 1. Job. 3. v. 24. & 4. v. 7. & 5. v. 1. Hebr. 2. v. 1. Eph. 6.
v. 14. Matth. 4. v. 1. Pet. 5. v. 9.

D

88. Tan-

Errores
hic vitan-
di.

1.

88. Tandem errores hinc fugiendi sunt. *Primò* Sacerdotum furor, qui nec bonos nec malos Angelos credunt. *Actor. 23. v. 8.*

2.

89. *Deinde*, Anabaptistarum deliria, qui nugantur, actiones tantum DEI, delicta punientes, malorum nomine venire, & bona renumerantes, bonorum nomine appellari.

3.

90. *Tertiò*, Epicureorum securitas, qui neq; Deum, neq; Angelos reverentur.

4.

91. *Quartò*, Angelicorum error, qui inde nati erant ad cultum Angelorum, ut loquitur *Augustinus de heresibus ad quodvult Deum cap: 39.* Quas *Epiphanius. heres. 60. fol. 240.* jam omnino defecisse testatur.

5.

92. *Quintò*, Pontificiorum superstitio, qui Angelos bonos adorandos esse judicant, atq; ita Angelicos illos prisecos imitantur, contra manifestum interdictum, *Apoc. 19. & 22.*

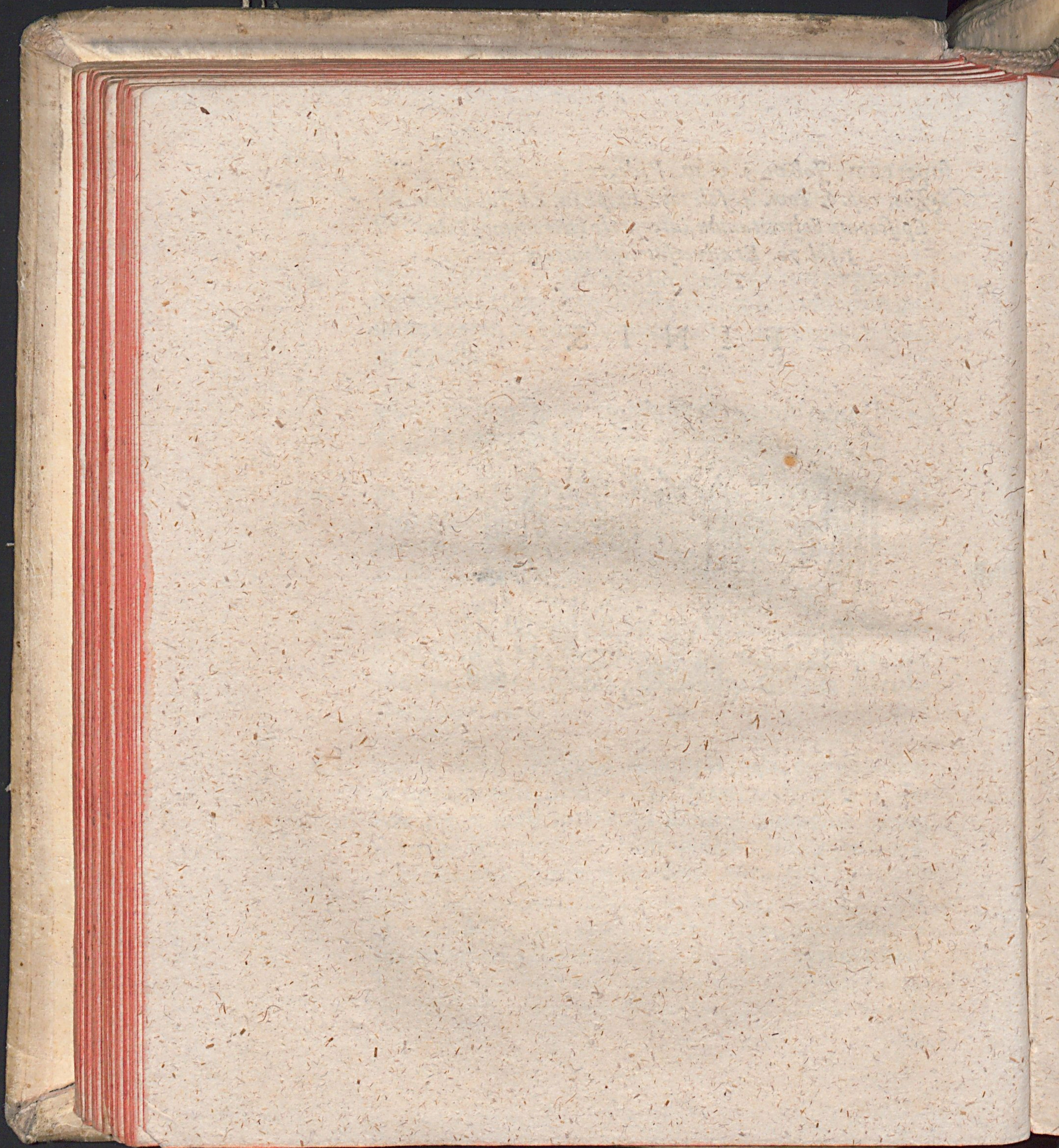
6.

93. *Sextò*. Originis temeritas, qui è quibusdam Scripturæ locis, nempe, *Psal. 103. v. 9. Es. 57. v. 14. Jerem. 3. v. 7.* malè intellectis statuit, Diabolos quoq; tandem salvatum iri: cum tamen *Epistola Jude v. 6.* vinculis æternis eos constrictos, nec non CHRISTUS ipse ignem æternum illis paratum esse affirmet, *Matth. 25. v. 41.* & loca ista tantum ad homines, & quidem solos eredentes accommodata sint. Nam qui credit in Filium, habebit vitam æternam; qui autem incredulus est filio, non videbit vitam, sed ira DEI manet super

super eum, Johan. 3. v. 27. Videatur Origenes lib. 1. *α*
δεχων. cap. 6. Tom. 4. fol. 120. Epiphan. ad Johannem
Episcopum Solymitanum, interprete Hieronymo, Tom.
3. fol. 72. Et adversus vigilantium.
Tom. 3. fol. 142.

F I N I S.

99 A 6935

ULB Halle 3
005 360 463

TA 700

Inches 1 2 3 4 5 6 7
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

B.I.G.

Farbkarte #13

DISPUTATIONUM
eologicarum
Disputatio V.
DE
G E L I S.
Academia VVittebergensi
proponenda proposita,
P R A E S I D E
J O H A N N E BO MARTINI
Professore publico:
R E S P O N D E N T E
J O H A N N E H O D I K I O
Professore Pannonio.
P R O P R I E T A R I I
J O H A N N E D A E B U R G I,
Joachimus Boëlius.
Proprietarius Bergeri Bibliopola
Vitteberg: Anno 1611.

5

